

نقد و معرفی کتاب - مجله: منشورات مؤسسه کتاب شناسی شیعه

پدیدآورده (ها) : مردی، عباس علی

فلسفه و کلام :: کتاب شیعه :: پاییز و زمستان 1389 - شماره 2

از 321 تا 332

آدرس ثابت : <http://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/940545>

دانلود شده توسط : رسول جعفریان

تاریخ دانلود : 01/04/1396

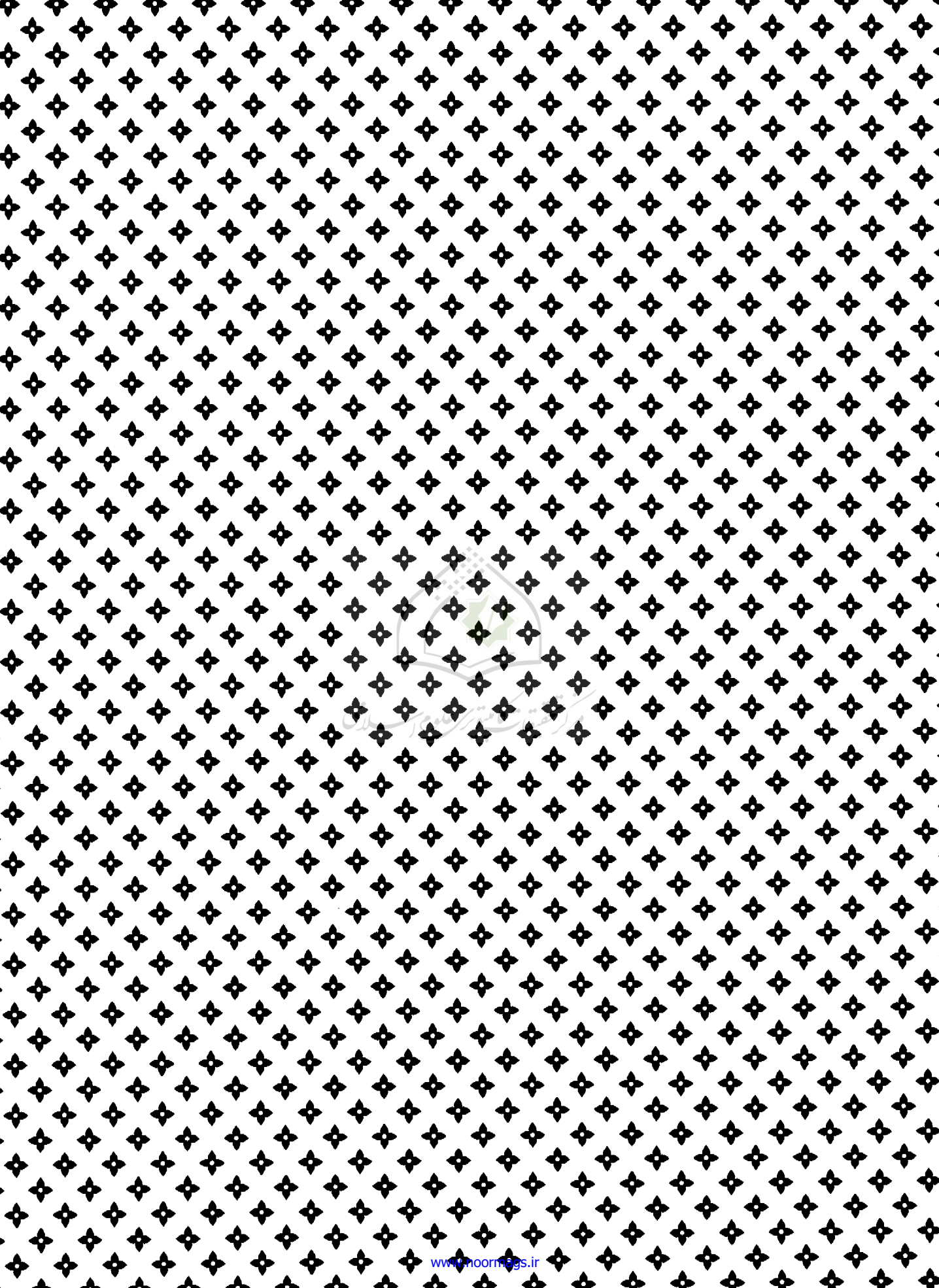
مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) جهت ارائه مجلات عرضه شده در پایگاه، مجوز لازم را از صاحبان مجلات، دریافت نموده است، بر این اساس همه حقوق مادی برآمده از ورود اطلاعات مقالات، مجلات و تألیفات موجود در پایگاه، متعلق به "مرکز نور" می باشد. بنابر این، هرگونه نشر و عرضه مقالات در قالب نوشتار و تصویر به صورت کاغذی و مانند آن، یا به صورت دیجیتالی که حاصل و بر گرفته از این پایگاه باشد، نیازمند کسب مجوز لازم، از صاحبان مجلات و مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (نور) می باشد و تخلف از آن موجب پیگرد قانونی است. به منظور کسب اطلاعات بیشتر به صفحه [قوانین و مقررات](#) استفاده از پایگاه مجلات تخصصی نور مراجعه فرمائید.

پایگاه مجلات تخصصی نور

www.noormags.ir

نقد و معرفی کتاب / مجله

مَنشوراتِ مؤسسه کتاب شناسی شیعه

مرکز تحقیقاتی پژوهش‌های اسلامی

منشورات مؤسسه تراث الشیعة

عملت مؤسسه تراث الشیعة منذ تأسيسها في العام ٢٠٠٦ على نشر مختلف المؤلفات التي تنسجم مع اهدافها الثقافية. وفي هذا المقال يقدم الكاتب تعريفا بهذه المؤلفات، مثل: السيد هبة الدين الشهرستاني، المهاجر العاملي، جرحه‌ای از دریا (رشفة من بحر)، فهارس الشیعة، ورثة الانبياء، فهرست مخطوطات مكتبة العلامة السيد محمد صادق بحر العلوم، مالك الأشر.

چکیده: مؤسسه کتابشناسی شیعه، از بدو تأسیس (۱۳۸۵ شمسی) در جهت تحقق اهداف فرهنگی خود به نشر آثار مکتوب اقدام کرده است. نگارنده در این گفتار، به معرفی این آثار می‌پردازد، مانند: السيد هبة الدين الشهرستاني، المهاجر العاملي، جرحه‌ای از دریا، فهارس الشیعة، ورثة الانبياء، فهرست مخطوطات مكتبة العلامة السيد محمد صادق بحر العلوم، مالك الاشر.

کلید واژه: مؤسسه کتابشناسی شیعه - انتشارات.

اشاره

مؤسسه کتابشناسی شیعه در چند سال فعالیت خود، آثاری منتشر کرده و کتابهایی در دست نشر دارد. در این گفتار، آثار منتشره مؤسسه را بازمی شناسیم.

السید هبة الدین الحسینی الشهرستانی
حیات و نشاطه العلمی والاجتماعی (۱۳۰۱ - ۱۳۸۶ق)
السید عبد السیام الحسینی، ۱۴۲۹ف / ۱۳۸۷ش، ۵۵۲ص.

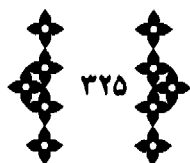
سید هبة الدین شهرستانی (۱۳۰۱-۱۳۸۶ق) در حوزه عراق از درس آخوند خراسانی، سید محمد کاظم یزدی، شریعت اصفهانی و دیگران بهره برد. همگام با تحصیل به نگارش و پژوهش روی آورد. حدود سیصد و شصت کتاب و مقاله از جمله مجله العلم، یادگار اوست.

در عرصه سیاست همگام با مراجع و بزرگان حوزه نجف با استعمارگران به ستیز پرداخت. در نخستین سال استقلال عراق در ۱۳۴۰ق به وزارت فرهنگ عراق برگزیده شد. پس از آن به مقام ریاست مجلس دیوان عالی عراق رسید؛ با توطئه استعمار، چشمانش را از دست داد. یوسف الیان سرکیس مسیحی در معجم المطبوعات لقب «حجة الاسلام» را شایسته دو نفر دانسته است: غزالی و هبة الدین شهرستانی.

کتاب السید هبة الدین الحسینی الشهرستانی روایتی دیگر از زبان شاگردش سید عبدالستار حسنی است و سرشار از نکته های ناب و روشن از زندگی علمی، اجتماعی، سیاسی هبة الدین است که برای نخستین بار پس از چهل سال از وفات او گفته می شود. کتاب در سه پژوهش زندگی نامه، دانشوری و روشنگری سامان یافته است.

نویسنده با خاتمه ای درباره شخصیت علامه هبة الدین به روایت اندیشمندان و صاحب نظران و چهار پیوست: مأخذ شناسی زندگی نامه، متن اجازه حدیث به علامه اردوبادی، اسناد و تصاویر، روز شمار زندگی سید هبة الدین به کتاب پایان می دهد.

*

المهاجر العاجل الشيخ حبيب آل إبراهيم سيرة أعماله مؤلفاته شجرة

الشيخ د. جعفر المهاجر، ۴۳۱ ف / ۱۳۸۸ ش / ۲۰۱۰ م / ۳۶۴ ص.

کتاب مذکور در راستای معرفی و تبیین شخصیت بزرگی از علمای شیعی، شیخ حبیب آل ابراهیم عاملی (۱۳۰۴ - ۱۳۸۴ ق) به زبان عربی به نگارش درآمده است.

این کتاب که دستاورد تلاش هفت ماهه آقای شیخ جعفر مهاجر، یکی از نوادگان شیخ حبیب آل ابراهیم است، در یک مقدمه، پنج فصل و خاتمه‌ای شامل اسناد و تصاویر تدوین یافته است.

آغازین صفحات این کتاب - غیر از تصدیق مؤسسه کتاب شناسی شیعه - اختصاص به مقدمه دارد که مؤلف محترم، آن را در چهار بند ارائه کرده است.

انگیزه تالیف، اطوار زندگی شیخ حبیب آل ابراهیم، معرفی فهرست وارفصول کتاب و منابع کتاب، از مباحث مورد اشاره در مقدمه است.

کتاب در شش فصل سامان یافته است:

فصل اول: «السيرة الأولى»

فصل دوم: «أعماله في حقل التبليغ والإرشاد»

فصل سوم: «أعماله في الميدان النهضوي»

فصل چهارم: «في الميدان العام»

فصل پنجم: «مصنفاته» که به تألیفات ایشان در سه دوره پرداخته شده است؛

فصل ششم: «شعره» در این فصل اشعار باقی مانده از شیخ حبیب درج شده است.

بخش پایانی کتاب «ملحق بالكتاب» است که شامل تصاویری از شیخ حبیب آل ابراهیم، دست نوشته هایی از برخی کتب، قوانین مؤسسات ایشان و گزیده ای از اخبار روزنامه ها درباره ایشان است.

جرعه‌ای از دریا (جلد اول)

مجموعه مقالات شخصیت‌شناسی و کتاب‌شناسی

فقیه محقق حضرت آیت‌الله حاج سید موسی شبیری زنجانی (۱۳۸۹ ش) ۶۲۰ ص.

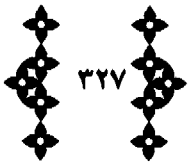
مؤسسه کتابشناسی شیعه به منظور تألیف، تدوین، تحقیق و نشر آثار سودمند برای معرفی آثار و مآثر شیعه اقدام به چاپ مقالات، گفتگوها، تدریسها و پژوهشهای شخصیت‌های طراز اول شخصیت‌شناسی و کتاب‌شناسی را در دستور کار خود دارد.

جرعه‌ای از دریا نخستین اثر منشور در این باب است که آثار قلمی فقیه، محقق، اصولی نکته‌سنج و دقیق‌النظر و رجالی برجسته و خبره کامل تراجم و کتاب‌شناس، مرجع عالی قدر تقلید حضرت آیه‌الله آقای حاج سید موسی شبیری زنجانی (دامت برکاته الوافرة) را در بر دارد.

این کتاب در سه فصل تنظیم شده است:

فصل اول، چهارده اثر فارسی از معظم له شامل مقالات، مصاحبات و تعلیقات ایشان است.
فصل دوم، شامل هشت اثر عربی است که بیشتر آن، تعلیقات معظم له بر کتب دیگران است.
فصل پایانی کتاب، طریقیات، خاطرات و نکات اخلاقی است که حضرت ایشان از بزرگانی چون حضرات آیات بروجردی، امام خمینی، سید صدرالدین صدر، سید احمد زنجانی، میرزا احمد کفائی، حاج شیخ عبدالحسین فقیهی، میرزا عبد الله مجتهدی و آخوند ملا علی معصومی همدانی - رضوان الله علیهم اجمعین، نقل کرده است. از آنجا که این نکات در مسیر رفت و برگشت به نماز جماعت فیضیه و منزل بیان شده نام طریقیات بر آن نهاده شده است. در این بخش افزون بر نکاتی درباره علمای معاصر، مطالبی راجع به مخالفت با استخاره؛ نحوه استخاره حضرت ولی عصر علیه السلام به نقل از سید علی شوشتری؛ شیوه استخاره معظم له؛ تشرف مرحوم آخوند ملا حسینقلی همدانی به محضر حضرت ولی عصر؛ نقل دعایی از سید مرتضی کشمیری برای رفع گرفتاریها؛ دستور العملی از سید محمد فشارکی به سید حسین حائری کرمانشاهی و ماجرای تشرف ایشان به خدمت حضرت ولی عصر علیه السلام، مفهوم اجتهاد از نظر آیه الله آسید ابر الحسن اصفهانی و چگونگی نماز باران آیه الله سید محمد تقی خوانساری نقل شده است.

فهارس الشیعه (دو جلد)

جمع و تحقیق: مهدی خدامیان الآزانی، ۱۳۸۹ ش، ۱۳۷۳ ص.

گذاردوران و حوادث طبیعی و برخی عوامل دیگر، بسیاری از آثار مکتوب دورانهای گذشته را از بین برده یا آسیب رسانده است. پژوهشگر نیکبخت آن است که بتواند از میان آثار بجا مانده به اثری از بین رفته دسترسی پیدا کند. تلاش پدید آورنده فهارس الشیعه آقای مهدی خدامیان آزانسی این بوده است که برخی از این آثار از میان کتب دیگر بیرون کشیده و به پژوهشگران و کتابشناسان عرضه کند. این تلاش از آن رو اهمیت دارد که تاریخ فهرست نگاری شیعه را به سالها قبل از دوره شیخ طوسی و نجاشی می برد.

آقای مهدی خدامیان با غور در کتب قدما از جمله فهرست شیخ طوسی و رجال نجاشی توانسته هشت کتاب فهرست را که در آن زمان از کتب مشهور بوده اند و اکنون اثری از آنها نیست احیا کرده است.

جلد اول فهارس الشیعه شامل سه فهرست زیر است:

۱. فهرست سعد بن عبد الله الأشعری؛ او از علمای ثقه است و در کتب رجال او را ستوده اند گفته شده است که برای به دست آوردن علم بسیار سفر کرده است.

۲. فهرست عبد الله بن جعفر الحمیری؛ حمیری از علمای ثقه و مورد اعتماد شیعه که سال ۲۹۰ و اندکی به کوفه وارد شده است. کتاب الطب، کتاب الإمامه، کتاب التوحید والبداء والإرادة والاستطاعة والمعرفه، مسائل ابی محمد و توقیعات، کتاب القیاس، کتاب الأرواح، کتاب الجنة والنار، کتاب الحدیثین المختلفین و... از دیگر آثار او هستند.

۳. فهرست حمید بن زیاد النینوایی؛ حمید بن زیاد متوفای ۳۱۰ از علمای ثقه است. ساکن سورا بوده که به نینوا کوچیده است. از آثار او کتاب الجامع فی أنواع الشرائع، کتاب الخمس، کتاب الدعاء، کتاب الرجال، کتاب من روی عن الصادق علیه السلام، کتاب الفرائض، کتاب الدلائل، کتاب النوادر و... را می توان برشمرد.

جلد دوم فهارس الشیعه شامل ۵ فهرست زیر است:

۱. فهرست محمد بن جعفر بن یثقه (د ح ۳۳۰)؛ ابو جعفر قمی از دانشمندان شیعه در قم و دارای

منزلت بالایی بوده است و آثار متعددی دارد.

۲. فهرست محمد بن الحسن بن الولید (د ۳۴۳)؛ ابن ولید قمی از مشایخ بزرگ و فقهای ثقة قم بوده است. افزون بر فهرست دو کتاب از او می‌شناسیم: کتاب تفسیر القرآن و کتاب الجامع.

۳. فهرست جعفر بن محمد بن قولویه (د ۳۶۸)؛ ابوالقاسم جعفر بن محمد از بزرگان حدیث و فقه و دارای تصنیفات بسیاری است.

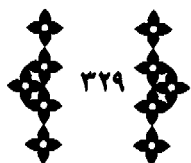
۴. فهرست الشیخ الصدوق (د ۳۸۱)؛ شیخ صدوق از بزرگترین عالمان شیعه است که به دعای امام زمان علیه السلام متولد شده است. او برای اخذ علم سفرهای بسیاری کرده است که برخی تعداد این سفرها را بیش از ۱۵۰ گفته اند...

۵. فهرست احمد بن عبدون (د ۴۲۳)؛ ابن عبدون از بزرگان شیعه و دارای آثار زیادی است.

مرکز تحقیقات کتب و اسناد اسلامی

✱

وَرثَةُ الانبياء

سید احمد نقوی لکهنوی معروف به علامه هندک (۱۲۹۵ - ۱۳۶۶ ف)

به همراه بخشی از

تَذْکِرَةُ الْعُلَمَاءِ الْمُحَقِّقِينَ فِي آثَارِ الْفُقَهَاءِ وَالْمُحَدِّثِينَ

سید مهدی بن نجف علی حسینی رضوی عظیم آبادی (زنده در ۱۳۶۳ ق)

تصحیح علی قاضی، ۱۳۸۹ ش، ۵۴۴ ص (۴۲ + ۴۹۶ تصویر)

از آنجا که سهم هندوستان در پیشبرد فرهنگ ناب تشیع، مغفول مانده و بسیاری از خواص هم از سابقه تشیع و کارنامه پربرگ و بارآن در آن سامان اطلاعی ندارند، مؤسسه کتابشناسی شیعه یکی از منابع تراجمی و کتاب شناختی آن دیار را به کوشش حجة الاسلام والمسلمین آقای علی فاضلی (پژوهشگر برگزیده بیست و هفتمین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در شاخه دین) چاپ کرد.

کتاب ورثه الانبیا دردو بخش است:

بخش اول آن ورثه الانبیاء تألیف سید احمد نقوی لکهنوی معروف به علامه هندی (۱۲۹۵ - ۱۳۶۶) است که در سرگذشت مروج مکتب تشیع در هند، علامه سید دلدار علی نقوی نصیرآبادی لکهنوی معروف به غفران مآب (۱۲۳۵ د) و پنج تن از فرزندان بزرگوار و عالم او نوشته شده است.

بخش دوم آن، قسمتی از کتاب تذکرة العلماء المحققین فی آثار الفقهاء والمحدثین نوشته سید مهدی بن نجف علی حسینی رضوی عظیم آبادی (زنده در ۱۲۶۳) می باشد که تاکنون چاپ نشده است.

قسمت انتخاب شده از تذکرة العلماء، مشتمل بر سرگذشت غفران مآب و چهار نفر از فرزندان و دو تن از نوادگان او یعنی ممتاز العلماء (۱۲۸۹ د) و عمدة العلماء (۱۲۷۵ د)، و نیز سرگذشت مفتی محمد عباس شوشتری (۱۳۰۶ د) و سید احمد علی محمد آبادی (۱۲۹۵ د) است که هر چهار نفر از عالمان بنام بلاد هند و از معاصران مؤلف تذکرة العلماء هستند.

اهمیت این بخش از تذکرة العلماء از آن روست که مؤلف - به جز سرگذشت غفران مآب - به سرگذشت معاصران خود پرداخته و این اثر منبع اصلی و اولی در این زمینه محسوب می شود و بسیاری از کتابها از آن نقل کرده اند.

کتاب شیمه [۲]
سال اول، شماره دوم، پاییز و زمستان [۱۳۸۹]

[نقد و معرفی کتاب/مجله]
معرفی منشورات مؤسسه کتابشناسی شیعه

فهرس مکتبه العلامة السید محمد صادق بحر العلوم
 آحمد علی مجید الحلی، ۱۴۳۱ ف / ۱۳۸۹ ش، ۴۱۶ ص (۳۷۲ + ۴۴ تصویر).

بسیاری از آثار قلمی علمای شیعه در جای جای کتابخانه ها ست که هنوز طبع نشده و حتی ناشناخته اند. سهلترین راه شناسایی این آثار فهرست کردن گنجینه های مکتوب این کتابخانه هاست؛ یکی از این کتابخانه ها که گنجینه ای بس ارزشمند از آثار مکتوب شیعه را در خود حفظ کرده، کتابخانه علامه سید محمد صادق بحر العلوم در نجف اشرف است.

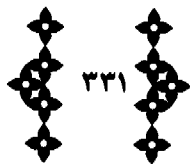
خانندان بحر العلوم از شهر بروجرد برخاسته و اکنون در ایران و عراق به دانش و فضیلت و بزرگواری نامبردارند. علامه سید محمد صادق بحر العلوم با نیم قرن پژوهش و تلاش کتابخانه ای ارزشمند و ستودنی فراهم آورده و بسیاری از آثار مکتوب شیعه را حفظ کرده است.

این گنجینه سالهاست که در خانندان بحر العلوم نگهداری می شود و اکنون برای نخستین بار فهرست این کتابخانه منتشر می شود.

در این فهرست ده ها اثر که از دانشمندان خانندان بحر العلوم به یادگار مانده معرفی می شود؛ در بخشی از این کتاب آثار قلمی علامه بحر العلوم شناسانده شده و آثار چاپ نشده ایشان معرفی شده است.

معرفی اسنادی به قلم علما و دانشمندان شیعه در نجف و زندگینامه خود نوشت علامه سید محمد صادق بحر العلوم از دیگر بخشهای این کتاب است.

*

مالک الاشر

سیره و مقامه فی بعلبک

الشیخ د. جعفر المهاجر، ۴۳۲ ف / ۲۰۱۱ م، ۱۷۴ ص.

نویسنده در فصل اول، سیره مالک اشتر را پس از خروج از وطنش (یمن) در سه دهه عمر (حدود سالهای ۱۱ تا ۳۸ هجری) بررسی می‌کند. در این سالها، او را به عنوان جنگ جوی مجاهد (سال ۱۳ - ۱۷)، زعیم سیاسی و معلم برجسته قرآن در کوفه (سال ۱۷ - ۳۵) می‌شناساند. پس از آن به سفر از کوفه به مقصد مصر می‌پردازد، سفری که به شهادتش منجر شد. واکاوی روایات مربوط به این سفر، فصل دوم کتاب را به خود اختصاص داده است.

نویسنده نتیجه می‌گیرد که مزاری که اکنون در بعلبک به نام «سیدی مالک» وجود دارد، به دلیل منابع معتبر کهن، مزار مالک اشتر است - کتاب با فهرس فنی و نقشه تقریبی سفر مالک از کوفه به سمت دمشق پایان می‌یابد.

مرکز تحقیقات کاپویر علوم اسلامی

